

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžak/5/2018
Identifikačné číslo spisu: 1017201785
Dátum vydania rozhodnutia: 30.05.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1017201785.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a členov senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Jany Hatalovej, PhD., v právnej veci žalobcu (v konaní sťažovateľ): V. P., nar. XX.XX.XXXX v meste P., Sýrska arabská republika, štátnej príslušnosti Sýria, arabskej národnosti, posledný pobyt v krajine pôvodu mesto P., toho času bytom B., právne zastúpený: JUDr. Miroslava Mittelmannová, advokátka, Drotárska cesta 16, Bratislava, proti žalovanému: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Migračný úrad, Pivonková 6, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného ČAS: MU-PO-2-72/2016-Ž zo dňa 5.9.2017, o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 7SaZ/6/2017 - 46 zo dňa 16. januára 2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 7SaZ/6/2017 - 46 zo dňa 16. januára 2018 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného č. ČAS: MU-PO-2-72/2016-Ž zo dňa 5. septembra 2017 v časti o neudelení azylu z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Rozhodnutím č. ČAS: MU-PO-2-72/2016-Ž zo dňa 5.9.2017 (ďalej len “preskúmané rozhodnutie”) žalovaný podľa § 13 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o azyle“) rozhodol tak, že neudelil sťažovateľovi azyl. Žalovaný opísal priebeh konania a zistený stav vecí, podľa ktorého sťažovateľ do armády nebol povolaný, a teda nemôže ísť o reálnu hrozbu nasadenia do boja v prípade návratu do krajiny. Žalovaný vyhodnotil, že neexistuje príčinná súvislosť medzi sťažovateľovou obavou z nástupu do armády a skutočnosťou, že by do armády mal byť reálne povolaný. Po komplexnom vyhodnotení dôkazov žalovaný dospel k záveru, že dôvody jeho žiadosti nie sú dostačujúcimi pre udelenie azylu, nakoľko ich vyhodnotil v značnej miere ako vykonštruované. Osobitne poukázal na nedôveryhodnosť osoby sťažovateľa, tiež na skutočnosť, že

nepriaznivá bezpečnostná situácia v krajine pôvodu sťažovateľa nemôže byť dôvodom na udelenie azylu. V zmysle odôvodnenia žalovaného, pri celkovej bezpečnostnej situácii v krajine pôvodu sťažovateľa nemožno v prípade sťažovateľa vylúčiť reálnu hrozbu vážneho bezprávia, čo je dôvodom pre poskytnutie doplnkovej ochrany, nie však pre udelenie azylu.

2. Preskúmané rozhodnutie vychádza zo skutočností, že za účelom zdôvodnenia žiadosti sťažovateľa bol vykonaný vstupný a doplňujúci pohovor, na ktorom sťažovateľ uviedol, že prvým dôvodom jeho žiadosti je to, že v Sýrii nemá odklad vojenskej služby a túto nechce vykonať. Na základe uvedeného, by nemohol žiť v oblastiach kontrolovaných vládou. Vojenskú službu nechce vykonať, nakoľko sa obáva, že by musel narukovať priamo do bojových operácií a bol by nútený zabíjať. Druhým dôvodom bolo to, že v rozmedzí od marca 2011 do júla 2012 v meste P. sa zúčastňoval pokojných protestných akcií proti vláde. Pred začatím Ramadánu 2012, teda dva dni pred jeho začiatkom bol zadržaný bezpečnostnými silami leteckva. Bol zadržaný 30 dní a 2 dni pred koncom Ramadánu, bol prepustený. Uviedol, že počas zaistenia bol mučený a následne prepustený. Ďalej uviedol, že nevie posúdiť, či toto zadržanie má priamy súvis s jeho účasťou na protestných akciách, alebo k jeho zaisteniu došlo v rámci bezpečnostných opatrení v súvislosti s atentátom v Damašku, ku ktorému došlo dva dni pred Ramadánom. Po prepustení žil v P. do marca 2014, kde pomáhal ľuďom. V priebehu tohto obdobia bol asi 5-krát kontrolovaný, žiadali od neho vojenskú knižku, ale vždy to „uplatil“. Počas jeho pobytu vo východnej časti P., ho zadržali osoby hlásiace sa k islamskému štátu. Svoj život „vymenil“ za technické zariadenie, ktoré používal pri práci. Následne bol zo zadržania prepustený.

3. Žalovaným boli zistené zásadné nezrovnalosti v jeho výpovedi, ktorých miera reálnosti je minimálna a v konfrontácii so všeobecne známymi informáciami vôbec neobstoja. Hodnovernosť dôvodov menovaného bola spochybnená na základe týchto podstatných rozporov v jeho výpovedi, ktoré nedokázal ani opakovane vysvetliť. Zlá všeobecná situácia v mieste pobytu, t. j. v P., zo strany žalovaného bola vzatá do úvahy pri poskytovaní doplnkovej ochrany. Samotná zlá všeobecná situácia v krajine pôvodu nie je dôvodom na udelenie azylu. Pokiaľ by sťažovateľovi hrozilo nejaké neľudské zaobchádzanie alebo mučenie, z dôvodu nenastúpenia do vojenskej služby, táto situácia je riešená tým, že sťažovateľovi na území Slovenskej republiky bola poskytnutá doplnková ochrana. Inštitút doplnkovej ochrany bol vytvorený práve pre prípady hroziaceho mučenia alebo neľudského zaobchádzania a na tieto sa aj využíva, v prípade sťažovateľa bola zo strany Slovenskej republiky pre neho poskytnutá doplnková ochrana a samotný návrat do Sýrie mu v súčasnej situácii nehrozí. Žalovaný sťažovateľovi už poskytol medzinárodnú ochranu vo forme doplnkovej ochrany, ktorá mu bola rozhodnutím migračného úradu dňa 20.02.2017 predĺžená na dva roky, t. j. do 23.02.2019.

II.

Konanie na krajskom súde

4. Krajský súd v Bratislave v konaní podľa ust. § 221 a nasl. S.s.p. pri neformálnom posudzovaní žaloby (§ 206 ods. 3 S.s.p.) zistil, že jej nebolo možné vyhovieť z nasledujúcich dôvodov:

5. K žalobnému bodu, v ktorom sťažovateľ namieta nesprávne právne posúdenie veci:

- podľa názoru súdu táto námietka nebola dôvodná. Žalovaný vyhľadal a do spisu založil relevantné informácie, obsahovo sa viažuce na dôvody žiadosti o azyl, uvádzané sťažovateľom. Z ich obsahu získal dostatok informácií, potrebných ku posúdeniu sťažovateľovej žiadosti o azyl

- žalovaný vykonal so sťažovateľom dňa 12.04.2017 doplňujúci pohovor, v ktorom zopakoval rovnaké dôvody ako v predchádzajúcich konaniach. Dôvodom sťažovateľa na opustenie krajiny bola tá skutočnosť, že odmietal narukovať do armády a zúčastniť sa bojových operácií. Nikdy mu nebol doručený povolávací rozkaz. Po zadržaní sťažovateľa bezpečnostnými zložkami na prelome júla a augusta bol po 30-dňoch prepustený, aj napriek tomu, že v jeho telefóne boli nájdené dôkazy o jeho protištátnej činnosti. V tom období nemal sťažovateľ vybavený odklad nástupu na základnú vojenskú službu. Po začatí vnútroštátneho vojenského konfliktu bol štátnymi orgánmi prepustený a nebol odvedený do armády. Vzhľadom na to, že sťažovateľ nebol podozrivý z protištátnej činnosti, nebol

odvedený do armády, aj keď už v tom čase prebiehala v Sýrii občianska vojna a sťažovateľ nemal vybavený odklad nástupu na základnú vojenskú službu, neboli splnené podmienky na udelenie azylu podľa § 8 zákona o azyle. Preto nemožno prípad sťažovateľa subsumovať pod prenasledovanie z dôvodu príslušnosti k sociálnej skupine.

- v prípade sťažovateľa nebolo preukázané, že by mu hrozil samotný nástup na vojenskú službu. Do armády nikdy nebol povolaný oficiálne. Existencia amnestií prezidenta Asada a prepustenie zadržaných, ktorí sa nezapojili priamo do násilností, svedčia o tom, že Asadov režim nemá záujem o zadržiavanie ľudí, ktorí nepáchajú násilnosti. V súčasnosti sťažovateľovi nehrozí žiadne trestné stíhanie. Jeho účasť na demonštráciách v rokoch 2011, 2012, nemôže predstavovať žiadne dôvody na prenasledovanie z politických dôvodov zo strany štátu. Zlá situácia v P., bola vzatá do úvahy pri poskytovaní doplnkovej ochrany.

- zlá situácia v krajine pôvodu nie je dôvodom na udelenie azylu. Sťažovateľ nespĺnil predpoklad pre udelenie azylu, tak ako to upravuje zákona o azyle a Ženevský dohovor.

- žalovaný postupoval v súlade so zákonom o azyle. Súd mal za to, že sťažovateľ neuviedol také dôvody na udelenie azylu, ktoré by zakladali dôvod na jeho udelenie.

6. K žalobnému bodu, v ktorom namieta, že zistenie skutkového stavu je nedostatočné na posúdenie veci:

- podľa názoru súdu táto námietka nebola dôvodná. Sťažovateľ neuviedol také dôvody na udelenie azylu, ktoré by zakladali dôvod na jeho udelenie. Súd poukázal na to, že proti sťažovateľovi nebolo v krajine pôvodu vedené trestné konanie, nebol väznený, zatknutý ani zadržaný, nemal žiadne problémy so štátnymi orgánmi, nebol vystavený mučeniu, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu. Sťažovateľ nespĺnil žiadnu z podmienok na udelenie azylu na Slovensku, ktoré sú uvedené v § 8 a § 10 zákona o azyle.

- sťažovateľovi nehrozí žiadna z foriem prenasledovania vymenovaných v § 2 zákona o azyle.

- sťažovateľovi nehrozia v krajine pôvodu žiadne konkrétne problémy súvisiace s individuálnymi dôvodmi. Jeho problémy sú všeobecného charakteru, teda hrozba neselektívneho násillia z dôvodu pretrvávajúcej nestabilnej bezpečnostnej situácie v krajine pôvodu.

III.

Konanie na kasačnom súde

A)

7. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľ v zákonnej lehote podal kasačnú sťažnosť z dôvodu uvedeného v § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p., t. j. krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

8. Sťažovateľ v nasledujúcich sťažnostných bodoch v súlade s § 445 ods. 1 písm. c) S.s.p. najmä uviedol, že:

- krajský súd v napadnutom rozsudku uviedol len, že „účasť na demonštráciách v rokoch 2011 a 2012, nemôže predstavovať žiadne dôvody na prenasledovanie z politických dôvodov zo strany štátu.“ Sťažovateľovi však nie je zrejmé na základe akej úvahy krajský súd dospel k takémuto právnomu názoru, nakoľko v odôvodnení napadnutého rozsudku chýba akákoľvek právna argumentácia, ktorá by daný záver potvrdzovala,

- žalovaný sa mal predovšetkým zamerať na právne posúdenie toho, či angažovanie sa na demonštráciách je možné podradiť pod jeden z piatich dôvodov uvedených v § 8 zákona o azyle, resp. či tento dôvod sťažovateľa je možné podradiť konkrétne pod „politické dôvody“,

- pod „pokojnými demonštráciami“ mal na mysli to, že on ako demonštrant a rovnako ostatní demonštranti nevykonali a nepoužili žiadne ozbrojené útoky,

- po začiatku ozbrojených bojov, bolo množstvo ľudí zadržaných a uväznených. Nie je preto vôbec nepravdepodobné, že sťažovateľ mohol byť náhle prepustený práve kvôli nedostatku kapacít. Argumentácia žalovaného, že „toto zadržanie sa však nedá v žiadnom prípade vyhodnotiť ako prenasledovanie z politických dôvodov“ je len subjektívnym záverom žalovaného bez uvedeného akéhokoľvek dôkazu, ktorý by takýto záver potvrdzoval,

- žalovaný síce ďalej pripúšťa, že „správy rôznych organizácií hovoria o politicky motivovaných

zadržaniach v tomto období, ale tieto nemali priebeh ako ho uvádza menovaný“, čím opätovne uviedol len svoj subjektívny záver nepodložený žiadnym relevantným dôkazom alebo odkazom na zdroj, ktorý by takýto záver opodstatnil,

- žalovaný selektívne pracuje s jednotlivými časťami výpovede sťažovateľa, lebo vo svojom tvrdení, že „od neho sa snažili iba zistiť či nemá informácie o povstalcoch a ak ich nezistili, tak bol prepustený“ už skutočnosť, že bol uväznený, ako aj to, že od neho získavali informácie o povstalcoch a dokonca, že bol následne prepustený považuje za fakty a pracuje s nimi ako so skutočnosťami, ktoré nastali,
- angažovanie sa v demonstráciách proti režimu prezidenta Asada je možné podradiť pod politické dôvody,
- svojou účasťou na demonstráciách, ktorú sťažovateľ deklaroval nielen svojim tvrdeniami, ale dokonca aj predloženými videami, preukázal zastávanie opačných politických názorov a presvedčenia,
- ani Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom zrušujúcom rozsudku nevyslovil žiadnu pochybnosť pokiaľ ide o účasť sťažovateľa na demonstráciách, ani nespochybnil žiadnu výpoveď sťažovateľa týkajúcu sa jeho účasti na nich. Účasť na demonstráciách je zväčša žiadateľmi o azyl ťažko preukázateľná. V tomto prípade však sťažovateľ predložil dôkaz „video záznamy“, ktoré preukazujú jeho osobnú účasť na nich,
- sťažovateľ uvádza svoj strach pred prenasledovaním zo strany štátneho režimu práve pre uplatňovanie svojho politického práva - práva zhromažďovať sa - ktoré uplatňoval v krajine pôvodu tým, že sa osobne viac ako rok zúčastňoval demonstrácii proti režimu prezidenta Asada, a neskôr bol mučený a uväznený za účelom zistenia protivládnych aktivít a ľudí, ktorí boli do nich zapojení. Sťažovateľ poukázal na rozsudok Najvyššieho správneho súdu Českej republiky, sp. zn. 1 Azs 227/2017 zo dňa 24. 08.2017,
- mohol byť kvôli účasti na protivládnych demonstráciách v Sýrii vládny režim vnímaný ako opozičný stúpenec a na základe toho mohol mať opodstatnenú obavu z prenasledovania z politických dôvodov. Rovnako mohol byť sťažovateľ zadržaný a následne prepustený spôsobom, akým opisuje, keďže správy o krajine pôvodu takéto zadržania vo veľkom počte dokumentujú,
- neexistuje dôvod na spochybnenie výpovedí sťažovateľa v kontexte zhromaždených správ o krajine pôvodu,
- žalovaný však výpovede sťažovateľa nezohľadnil v kontexte dostupných správ a svoje závery o neudelení azylu založil na spochybnovaní sťažovateľovej výpovedi a bagatelizovaní ním uvádzaných obáv na základe ničím nepodložených domniek,
- názor krajského súdu, že sťažovateľova „účasť na demonstráciách v rokoch 2011 a 2012, nemôže predstavovať žiadne dôvody na prenasledovanie z politických dôvodov zo strany štátu“ považoval za nesprávny nielen z dôvodov vyššie uvedených, ale aj z dôvodu nedostatočného odôvodnenia. Poukázal v tomto smere na právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyjadrený v rozsudku sp. zn. 1Sžak/18/2017 zo dňa 01.02.2018,
- odôvodnenie napadnutého rozsudku je nepresvedčivé a neposkytujúce dostatočne jasný, zrozumiteľný a náležité odôvodnený výsledok rozhodovacej činnosti súdu,
- obával sa toho, že by nástupom na vojenskú službu bol nútený dopúšťať sa trestných činov v rozpore s medzinárodným právom,
- právny názor krajského súdu, pokiaľ ide o záver, že nebolo preukázané, že by sťažovateľovi hrozil nástup na vojenskú službu, a že do armády nebol povoláný, neobstojí, nakoľko informácie o krajine pôvodu svedčia o opak,
- konštatovaním súdu, že neboli splnené podmienky na udelenie azylu podľa § 8 zákona o azyle preto nemožno prípad sťažovateľa subsumovať pod prenasledovanie z dôvodu príslušnosti k sociálnej skupine vyvoláva veľké pochybnosti o tom, či súd hmotnoprávne porozumel obsahu prejednávanej veci,
- sťažovateľ sa mal v septembri 2011 (od 20. júla a najneskôr do 21. septembra 2011 ako sa uvádza v jeho vojenskej knižke na str. 8) dostaviť na vojenskú správu v P. s potvrdením o návšteve školy. Avšak vzhľadom na svoju angažovanosť na demonstráciách sa neodvážil ísť na vojenskú správu predĺžiť si odklad. Vedel, že v tom čase už zadržovali každého, kto včas nepožiadal o odklad a navyše sa zúčastňoval protestov proti vláde. Pravidelná účasť sťažovateľa na demonstráciách trvala jeden rok a štyri mesiace,
- ak videl žalovaný doposiaľ nevysvetlené rozpory vo výpovediach sťažovateľa, mal možnosť v rámci nového konania tieto odstrániť v priebehu dopĺňajúceho pohovoru,
- sťažovateľ v predchádzajúcom konaní pred správnym súdom uviedol, že pre televíziu pracoval krátko,

pričom vykonával aktivity súvisiace so softwarom a hardwarom potrebné na inštaláciu zariadení na priame prenosy. Táto stanica aktívne vysielala v oblastiach, ktoré nie sú pod kontrolou vládnych síl a obsahom vysielania bolo spravodajstvo. V konaní sťažovateľ predložil informácie, že Al Aan TV služby majú zariadenia na produkciu a priamy prenos v oblastiach kontrolovaných Slobodnou sýrskou armádou, vrátane P., F., J. P. a turecko-sýrskej hranice. Taktiež žalovanému predložil internetové odkazy na videozáznamy tejto televízie na internetovej databáze youtube. Taktiež žalovanému uviedol, že nevie, či táto pobočka vysielala po tomto incidente ďalej, pretože odišiel do Turecka. Ak sa jej podarilo obnoviť vysielanie, tak túto skutočnosť žiadnym spôsobom nespochybňoval,

- žalovaný hodnotil žiadosť sťažovateľa povrchným spôsobom, pretože bez akejkoľvek opory v spisovom materiáli výpovede sťažovateľa znedôveryhodňoval na základe vlastných ničím nepodložených hypotéz,

- sťažovateľ má opodstatnené obavy z prenasledovania z politických dôvodov a z týchto dôvodov sa nechce a nemôže vrátiť do Sýrie. Informácie o krajine pôvodu potvrdzujú tvrdenia sťažovateľa. Rovnako mal za to, že mohol byť/by mohol byť prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd. Týmto záverom nasvedčujú aj aktuálne správy pojednávajúce o situácii navrátilcov do Sýrie. Rovnako by sťažovateľ mohol byť v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

9. Navrhol, aby kasačný súd rozhodol tak, že rozsudok krajského súdu zmení tak, že rozhodnutie žalovaného sa v časti o neudelení azylu zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

B)

10. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti najmä uviedol, že

- rozporom vo výpovedi sťažovateľa sa žalovaný zaoberal v odôvodnení rozhodnutia ČAS: MU-PO-2-72/2016-Ž. Menovaný hovoril o nenásilných protestoch, pričom na videách predložených sťažovateľom je počuť strelbu v pozadí,

- rovnako sa nepotvrdilo, že vydal zariadenie pobočky televízie Al Aan Islamskému štátu, na základe čoho potom televízia Al Aan prestala vysielat',

- rozporuplné je aj tvrdenie, že v Turecku mu bol vydaný doklad na meno jeho brata, a to pravdepodobne kvôli jazykovej bariére, ako uvádza sťažovateľ. Na tom doklade je však len meno a priezvisko a dátum narodenia, miesto vydania (s. 37 spisu). Takéto odôvodnenie neobstojí, nakoľko turecký a arabský jazyk nie sú príbuzné jazyky, a pri vydávaní takýchto dokladov museli byť v Turecku tlmočníci, ktorí riešili otázky presídlencov zo Sýrie,

- vnútornú súvislosť medzi jeho zadržaním a protestmi nepotvrdil ani sám sťažovateľ. Na otázku, či mal kvôli protestom problémy, odpovedal sťažovateľ, že nejaké problémy mal, ale nevie či s tým súvisia, nakoľko pred jeho zadržaním prišlo aj k výbuchu pred Bezpečnostným úradom v Damašku (s. 62 spisu). Po jeho zadržaní bezpečnostnými zložkami bol následne prepustený, pričom nemal vybavený odklad na vojenskú službu a nemohol byť teda ani považovaný za odporcu režimu,

- pokiaľ sa právna zástupkyňa odvoláva na stanovisko UNHCR (strana 10 kasačnej sťažnosti), je potrebné poznamenať, že predmetné stanovisko má odporúčací charakter. Okrem toho sa v súvislosti s posudzovaním oponentov v Sýrii nehovorí o nutnosti udelenia ochrany podľa Ženevského dohovoru z roku 1951 o právnom postavení utečencov, ale len o pravdepodobnosti. To súvisí aj s tým, že každá žiadosť o udelenie azylu je posudzovaná individuálne. Informácie o automatických odvodoch mužov v brannom veku z kontrolných stanovíšť do armády, ktoré uvádza na str. 15 správnej žaloby, nekorešponujú s výpoveďou sťažovateľa,

- z výpovede sťažovateľa nie je zrejmý ani časový nexus odchodu zo Sýrie a jeho údajným zadržaním a mučením sýrskymi orgánmi v roku 2012. Namiesto toho, aby Sýriu čo najskôr opustil, zdržiaval sa tam ešte do marca 2014, vyše rok a pol, pričom sa vedome svojím pohybom medzi časťami P. vystavoval riziku kontrol na vojenských stanoviskách sýrskej armády, ktoré zriadila vláda. Potom, čo bol asi 5 krát zadržaný na týchto stanoviskách vojakmi sýrskej armády, vždy sa mu nejakým spôsobom podarilo vojakov uplatiť. Navyše z Turecka sa ešte 20 krát vrátil do Sýrie, ako uviedol v bode 31. výpovede (s. 65 spisu), pričom dĺžka jeho pobytu v Sýrii bola 2 dni až týždne,

- nestotožnil sa s tvrdeniami sťažovateľa o tom, že bol prenasledovaný z dôvodov uvedených v § 8 ods. 1 zákona o azyle a zastával názor, že v jeho prípade nebola preukázaná reálna opodstatnenosť obáv z

prenasledovania.

11. Vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhol, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť zamietol.

IV.

Právny názor Najvyššieho súdu

12. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ v lehote včas (§ 443 ods. 1 S.s.p.) s prihliadnutím na neformálnosť posudzovania kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 2 v spojení s § 206 ods. 3 S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave je potrebné zmeniť tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku (§ 462 ods. 2 S.s.p.).

13. Rozhodol v lehote vymedzenej v ustanovení § 458 ods. 1 S.s.p. bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 30. mája 2018 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

Podľa § 2 písm. d) zákona o azyle, na účely tohto zákona sa rozumie prenasledovaním závažné alebo opakované konanie spôsobujúce vážne porušovanie základných ľudských práv alebo súbeh rôznych opatrení, ktorý postihuje jednotlivca podobným spôsobom, ktoré spočíva najmä v

1. použítí fyzického alebo psychického násillia vrátane sexuálneho násillia,
2. zákonných, správnych, policajných alebo súdnych opatreniach, ktoré sú diskriminačné alebo sú vykonávané diskriminačným spôsobom,
3. odmietnutí súdnej ochrany, ktoré vedie k neprimeranému alebo diskriminačnému potrestaniu,
4. neprimeranom alebo diskriminačnom trestnom stíhaní alebo treste,
5. trestnom stíhaní alebo treste za odmietnutie výkonu vojenskej služby v čase konfliktu, ak by výkon vojenskej služby zahŕňal trestné činy alebo činy uvedené v § 13 ods. 2,
6. konaní namierenom proti osobám určitého pohlavia alebo proti deťom.

Podľa § 13 ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neudelí azyl žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 8 alebo § 10.

Podľa § 13a zákona o azyle, ministerstvo poskytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ak sú vážne dôvody domnievať sa, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 8 zákona o azyle, ministerstvo udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý

- a) má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo
- b) je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

14. Sťažovateľ namietal, že správny súd nesprávne právne posúdil preskúmanú vec, t. j. meritum sporu (kasačný dôvod podľa § 440 ods. 1 písm. g/ S.s.p.). V tejto súvislosti kasačný súd poukazuje na to, že s týmto kasačným dôvodom zákonodarca spája právnu situáciu, kedy správny súd na správne a zákonným spôsobom zistený skutkový stav (§ 440 ods. 1 písm. f/ S.s.p.) bez vád zaťažujúcich jeho rozhodovanie (písmena a/ až f/) nesprávne aplikuje objektívne právo v merite veci bez možnosti opory v doterajšej ustálenej rozhodovacej praxi kasačného súdu.

15. Nesprávnosť aplikácie objektívneho práva správnym súdom je zapríčinená chybným výberom normy hmotného práva alebo procesného práva, ktorá vo svojej hypotéze nemá také predpoklady, aké

vyplývajú zo zisteného skutkového stavu. Nesprávne právne posúdenie veci správnym súdom konkrétne spočíva v tom, že odvolací súd použil nesprávnu právnu normu, alebo síce aplikoval správnu právnu normu, ale ju nesprávne interpretoval, a napokon právnu normu síce správne vyložil, ale na zistený skutkový stav ju nesprávne aplikoval. Práve tento právny rámec aj vymedzuje potrebné medze skutkového zistenia.

16. V súvislosti s uvedeným kasačný súd musí zdôrazniť, že v aplikačnom postupe krajského súdu pri rozhodovaní o merite sporu zistil pochybenie v otázke právneho posúdenia v merite veci odôvodňujúce potrebu zmeny napadnutého rozsudku krajského súdu a tento dôvod kasačnej sťažnosti preto považoval za dôvodný.

17. Predmetom konania pred kasačným súdom bol rozsudok krajského súdu, ktorým bola zamietnutá žaloba proti rozhodnutiu žalovaného o neudelení azylu sťažovateľovi. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že žalovaný rozhodnutím č. ČAS:MU-PO-2-37/2016-Ž zo dňa 04.04.2016 (ďalej len „predchádzajúce rozhodnutie žalovaného“) rozhodol tak, že sťažovateľovi neudelil azyl, ale poskytol mu doplnkovú ochranu na dobu jedného roka. Žaloba o preskúmanie tohto rozhodnutia bola rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz/11/2016-58 zo dňa 10. augusta 2016 zamietnutá a na odvolanie sťažovateľa Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn. 1Sža/19/2016 zo dňa 09.01.2017 (ďalej len „zrušujúci rozsudok“) zmenil uvedený rozsudok Krajského súdu v Bratislave tak, že predchádzajúce rozhodnutie žalovaného v časti o neudelení azylu zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. V zrušujúcom rozsudku súd uviedol, aby žalovaný v ďalšom konaní dal odpoveď na legitímnu otázku, či vyhýbanie sa vojenskej službe v krajine pôvodu sťažovateľa môže byť vnímané ako politická opozícia voči vláde, a či v krajine pôvodu hrozí, že takéto osoby sú bezpečnostnými silami mučené a väznené bez riadneho obvinenia, či súdu, ako tvrdí sťažovateľ. Taktiež žalovanému súd vyčítal, že sa nezaoberal podmienkami udelených amnestií ako aj ich uplatňovaním v praxi. Súd konštatoval, že žalovaný preto v ďalšom konaní zaujme stanovisko k sťažovateľom tvrdenej obave, posúdi ju so situáciou v krajine pôvodu aj v kontexte správ o krajine pôvodu, ktoré zistil žalovaný ako aj tých ktoré predložil sťažovateľ a to najmä s ohľadom na skutočnosť, že vyhýbanie sa vojenskej službe sa môže považovať za výraz politickej opozície voči vláde (prisudzované politické presvedčenie).

18. Základom posúdenia vecnej správnosti rozsudku krajského súdu a v rámci toho aj zákonnosti preskúmaného rozhodnutia bolo posúdenie, či sa žalovaný a následne aj krajský súd v ďalšom konaní riadili právnym názorom súdu, ktorý bol vyslovený v zrušujúcom rozsudku a či napadnutý rozsudok vychádza zo správneho právneho posúdenia veci.

19. Konanie o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je upravené v zákone o azyle. Udelenie azylu na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, t. j. v prípade žiadateľa o azyl musia byť preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, prenasledovania za uplatňovanie politických práv a slobôd a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu. V citovanom ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky).

20. Dôvody pre poskytnutie azylu sú zákonom vymedzené pomerne úzko a nepokrývajú celú škálu porušovania ľudských práv a slobôd, ktoré sú tak v medzinárodnom ako aj vo vnútroštátnom kontexte uznávané. Inštitút azylu je aplikovateľný v obmedzenom rozsahu, a to len pre prenasledovanie zo zákonom uznaných dôvodov, kedy je týmto inštitútom chránená len najvlastnejšia existencia ľudskej bytosti a práva a slobody s ňou spojené, pričom udelenie azylu podľa § 8 zákona o azyle je viazané objektívne na prítomnosť prenasledovania ako skutočnosti definovanej v § 2 písm. d) zákona o azyle alebo na odôvodnené obavy z tejto skutočnosti, a to v oboch prípadoch v dobe podania žiadosti o azyl, teda spravidla v dobe bezprostredne nasledujúcej po odchode z krajiny pôvodu, (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Sža/41/2009 zo dňa 04.08.2009).

21. Sťažovateľ založil svoju žiadosť o udelenie azylu na vyhýbaní sa nástupu do vojenskej služby, účasti na pokojných protestných akciách proti súčasnej vláde v krajine pôvodu a z týchto dôvodov plynúcich obáv z prenasledovania zo strany štátnej moci. Ďalej popísal pôsobenie pre televíznu stanicu Al-Aan TV, pričom z tohto dôvodu bol prepadnutý príslušníkmi ISIL, avšak po následnej dohode o poskytnutí informácií a zariadení televíznej stanice bol prepustený. Sťažovateľ uvádzal svoj strach pred prenasledovaním zo strany štátneho režimu práve pre uplatňovanie svojho politického práva - práva zhromažďovať sa - ktoré uplatňoval v krajine pôvodu tým, že sa osobne viac ako rok zúčastňoval demonštrácii proti režimu prezidenta Asada, a neskôr bol mučený a uväznený za účelom zistenia protivládnych aktivít a ľudí, ktorí boli do nich zapojení. Ako vyplýva zo zápisníc z výsluchov sťažovateľa zajali ho pri kontrole po tom, ako mu v mobile našli sms správu o tom, že oslava sa ruší, čo bol krycí názov pre protesty, o čom bezpečnostné služby podľa tvrdení sťažovateľa vedeli. Sťažovateľ mohol byť kvôli účasti na protivládnych demonštráciách v Sýrii vládny režim vnímaný ako opozičný stúpenec a na základe toho mohol mať opodstatnenú obavu z prenasledovania z politických dôvodov.

22. K argumentácii žalovaného týkajúcej sa posúdenia sťažovateľových obáv z prenasledovania z dôvodu politického presvedčenia kasačný súd uvádza, že pre posúdenie tejto otázky nemusí byť podstatným, či sťažovateľ bol politicky aktívnym. Žalovaný nemôže len na základe svojho subjektívneho názoru dospieť k záveru, že sťažovateľovi nehrozí v krajine nebezpečenstvo pretože amnestie sa viac menej dodržiavajú (pričom zo správ vôbec nevyplýva, či sú dodržiavané alebo nie) a že nie sú správy o tom, že režim Asada má záujem sťahovať osoby, ktoré sa zúčastňovali pokojných demonštrácií a pritom poukazovať na nedôveryhodnosť tvrdení sťažovateľa, ktorú však žalovaný nemá čím preukázať. Taktiež tvrdenie, že "možné je aj to, že mohol byť istým spôsobom mučený, takéto správanie mu však v prípade návratu nehrozí" je nezmyselné a ničím nepodložené.

23. Zo sťažovateľom predloženého úryvku zo správy UNHCR - Medzinárodná ochrana so zreteľom na ľudí utekajúcich zo Sýrskej arabskej republiky (UK Home Office, Syrian Arab Republic, Country of Origin Information /COI/ Report, 11. september 2013,[online], http://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/312738/Syrian_Arab_Republic_report_2013.pdf), ktorú tento založil do administratívneho spisu (str. 97 administratívneho spisu) vyplýva, že UNHCR medzi profily osôb, ktorým hrozí prenasledovanie v Sýrii na prvom mieste zaradil o. i. osoby v opozícii proti vláde alebo domnelých oponentov vlády, demonštrantov, aktivistov a iné osoby, ktoré sú vnímané ako sympatizujúce s opozíciou ako aj osoby vyhýbajúce sa vojenskej službe a dezertérov. Spoločným menovateľom vyššie uvedených profilov osôb je opozičná činnosť, resp. pripisované opozičné politické názory.

24. S vyššie uvedenou správou sa žalovaný nezaoberal, aj napriek tomu, že mu to súd vyčítal už v zrušujúcom rozsudku, čo napokon, podľa názoru kasačného súdu viedlo k predčasným záverom o neopodstatnenosti obáv sťažovateľa z prenasledovania v krajine pôvodu. Pokiaľ žiadateľ o azyl má podobný profil ako osoby uvedené v Príručke UNHCR „Medzinárodná ochrana so zreteľom na ľudí utekajúcich zo Sýrskej arabskej republiky“, t. j. účasťou na demonštráciách v trvaní viac ako 1 rok prejavoval svoje opozičné názory namierené proti režimu Asada, bol väznený a mučený, taktiež sa vyhýbal vojenskej službe práve z dôvodu nesúhlasu s režimom a nevôli podieľať na páchaní vojnových zločinov ako vojak sýrskej armády, správny orgán musí posudzovať takého žiadateľa o azyl z hľadiska spôsobilosti na poskytnutie medzinárodnej ochrany vo forme azylu za jeho politické presvedčenie. K zohľadneniu týchto správ správny orgán preto zaväzuje priamo kvalifikačná smernica. Pokiaľ žalovaný nezohľadňoval závery uvedené v uvedenej príručke, nemohol dôsledne zistiť skutkový stav vecí, čo následne viedlo k nesprávnym skutkovým i právnym záverom.

25. Taktiež ako už uviedol Najvyšší súd Slovenskej republiky v zrušujúcom rozsudku, a čím sa žalovaný vôbec nezaoberal, vyhýbanie sa vojenskej službe súviselo nielen so skutočnosťou, že sa sťažovateľ nechcel podieľať na páchaní vojnových zločinov ako vojak sýrskej armády, ale aj s jedným z dôvodov uvedených v § 8 zák. č. 480/2002 Z.z. a to s dôvodom zastávania politických názorov, konkrétne jeho

nesúhlasu s vládnucim režimom Bašára Assada. Kasačný súd poukazuje na to, že žalovaný sa napriek tomu, že mu to vyčítal Najvyšší súd už v zrušujúcom rozsudku, nezaoberal dostatočne tvrdením sťažovateľa, že jeho skutočné, ale aj pripisované politické presvedčenie, plynúce z vyhýbania sa výkonu vojenskej služby sú dostatočné dôvody na priznanie štatútu utečenca, preto existuje jednoznačná súvislosť medzi dôvodmi prenasledovania (politické názory, náboženské presvedčenie) a prenasledovaním v súlade s článkom 1A Ženevského dohovoru v situácii ozbrojeného konfliktu v Sýrii. Taktiež v zrušujúcom rozsudku súd vyčítal žalovanému, že v preskúvanom rozhodnutí odkazoval na publikácie UNHCR pričom žalovaný dospel k záveru, že prípadné tresty, ktoré sťažovateľovi v krajine pôvodu hrozia by museli presahovať tresty, ktoré vnútroštátne právo ukladá za dezerciu. Žalovaný napriek uvedenému túto formuláciu opätovne použil (str. 7 preskúvaného rozhodnutia) bez toho aby sa vysporiadal s názorom Najvyššieho súdu SR.

26. V danom prípade žalovaný opomenul, že sťažovateľove obavy z nastúpenia do vojenskej služby, tak ako ich sám prezentoval, pramenia z účasti na vojenských operáciách, ktoré predpokladá ustanovenie § 13 ods. 2 zákona o azyle ako dôvod pre neudelenie azylu a následne z perzekúcie zo strany štátu z dôvodu tzv. imputovaného politického presvedčenia. Napriek tomu žalovaný to opätovne uviedol vo svojom rozhodnutí (str. 7) pričom len skonštatoval, že nakoľko sťažovateľ podľa svojej výpovede opodstatnené obavy z dôvodov politických názorov nemá, možno tento dôvod úplne vylúčiť. Tento záver žalovaného je nedôvodný rovnako ako aj jeho záver, že nie sú jasné dôvody, pre ktoré sťažovateľ odmieta bojové akcie. Taktiež žalovaný na inom mieste uvádza (s. 4), že sťažovateľ nevyvíjal žiadnu činnosť pre ktorú by mu hrozila perzekúcia zo strany polície, armády či iných zložiek štátu, čo je tiež v rozpore s výpoveďami sťažovateľa ako aj s obsahom správ a listín vzťahujúcich sa k situácii v Sýrii. Ako vyplýva z Dotazníka tak aj zo zápisnice z výsluchov (12.04.2017) ako aj zo zápisnice z pojednávania pred krajským súdom sťažovateľ uvádzal už všetky vyššie uvedené dôvody ako aj to, že odmietal vykonávať vojenskú službu z dôvodu, že odmietal páchať zločiny ľudskosti a aj samotné demonštrácie a jeho názory súviseli s nesúhlasom a odmietaním režimu Asada. Sťažovateľ sa snažil reagovať na skutočnosti uvádzané žalovaným v preskúvanom rozhodnutí ešte aj na pojednávaní pred krajským súdom, čo však súd nevzal do úvahy.

27. Právna zástupkyňa sťažovateľa do spisu založila viaceré rozhodnutia nemeckého súdu, týkajúce sa osôb zo Sýrie v obdobnom postavení ako sťažovateľ, pričom žalovaný v rozhodnutí síce poukazoval na rozhodovaciu činnosť v Nemecku avšak bez príkladov konkrétnych konaní a vyvodil z toho záver, že rovnako aj v Nemecku osobám v postavení sťažovateľa z dôvodu vyhýbania sa vojenskej službe poskytnú len doplnkovú ochranu. Žalovaný poukazoval aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Sža 18/2008 zo dňa 14.08.2008 a v súvislosti s ním uviedol, že odmietnutie nástupu k výkonu základnej vojenskej služby nie je spojené s reálne prejavovým politickým presvedčením a sťažovateľ nikdy reálne neuviedol úradom prečo nechce nastúpiť, ale volil formu korupcie a úplatkov.

28. K tomu kasačný súd poznamenáva, že v určitých situáciách nie je potrebné, aby ohrozená osoba aktívne prejavovala svoje politické názory (verejne, výslovne), ale už samotná neochota spolupracovať s pôvodcami prenasledovania môže byť (konsenzuálnym) vyjadrením politických názorov. Ako vyplýva aj z dokumentu, ktorý si dal vypracovať žalovaný k predloženým otázkam, konkrétne z odpovedí na otázky č. 1 a 2., podplácanie bolo možné, sťažovateľ sa kontrolným stanoviskom sa snažil vyhýbať, avšak viackrát bol zadržaný a volil formu úplatku, ktorá nemusela byť o príslušníkov armády, ktorý ho kontrolovali vždy úspešná, nakoľko ak by uvideli jeho vojenskú knižku, obával sa, že by hneď musel narukovať od armády. Ak by sa im rovno pri kontrole priznal, že nejde bojovať, pretože nechce páchať zločiny proti ľudskosti a je proti režimu Assada, určite by ho pokojne nenechali odísť, preto sú tvrdenia žalovaného nereálne. Z dokumentu, v ktorom sú vypracované otázky predložené žalovaným vyplýva, že sýrski muži vo veku od 18 do 42 rokov podliehajú inšpekčnému procesu čo spôsobuje, že ich životy a práca sa stávajú rukojemníkmi mnohých zložitých podmienok, ktoré sa môžu meniť od nepríjemných po katastrofálne. V rodnom meste žil neustále v strachu pred tým, že by bol odvedený do armády prípadne opätovne zatknutý a mučený ako to vyplýva z jeho výpovedí, preto sa aj odsťahoval z domu, do inej časti P., kde sa jeho pobyt postupne tiež stal neznesiteľný, nakoľko sa dostal do konfliktu z príslušníkmi z IS kvôli práci v televízii Al Aan TV a taktiež z viacerých zdrojov mal informácie, že ozbrojené sily už

majú informácie o jeho osobe a jeho protiviládnej činnosti. Preto nie je dôvodné tvrdenie žalovaného, že jeho pobyt sa nikdy nedostal do štádia, že by bol neznesiteľný, a že by mu hrozili situácie, ktorých sa obával. V prípade sťažovateľa existuje ako subjektívny, tak aj objektívny prvok odôvodňujúci obavu z reálnej hrozby prenasledovania.

29. Taktiež žalovaný v preskúmanom rozhodnutí (str. 6) poukazoval na viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky s konštatovaním, že vyhýbanie sa vojenskej službe bez ďalších špecifických dôvodov nie je dôvodom na udelenie azylu. Rozsudky, na ktoré žalovaný poukazoval, sa týkajú žiadateľov o azyl, ktorý nechceli bojovať vo vojne bez spojenia s politickým presvedčením (či už reálnym alebo imputovaným), alebo s nesúhlasom s režimom v krajine a jeho prejavovaním. Taktiež išlo o žiadateľov, z ktorých jeden odišiel z krajiny pôvodu legálne, ďalší opakovane utiekol z územia Slovenskej republiky a v tretej veci išlo o osobu, ktorá podala žiadosť o azyl aj v Nemecku a teda nešlo o obdobné veci aj s poukazom na to, že žiadatelia nemali v krajine pôvodu žiadne problémy.

30. Pokiaľ žiadateľ o azyl poukazuje na informácie o krajine pôvodu, ktoré preukazujú, že v krajine pôvodu v prípade nenastúpenia na vojenskú službu takéto osoby môžu čeliť nehumánnym trestom, je povinnosťou správneho orgánu posúdiť, či mu hrozia zákonné, správne, policajné alebo súdne opatrenia, ktoré sú diskriminačné alebo sú vykonávané diskriminačným spôsobom, odmietnutie súdnej ochrany, ktoré vedie k neprimeranému alebo diskriminačnému potrestaniu, neprimerané alebo diskriminačné trestné stíhanie a teda posúdil tieto okolnosti z pohľadu ustanovenia § 2 d) bod 1-4 zákona o azyle, najmä či sa jedná o perzekúciu v zmysle zákona o azyle napĺňajúcu pojmové znaky prenasledovania definovaného v ustanovení § 2 d) bod 1-4 zákona (m. m. 1SŽa/48/2014 13.01.2015).

31. Pokiaľ žalovaný podporil svoje závery v preskúmanom rozhodnutí tvrdením, že „bolo navyše preukázané, že menovaný nebol do armády povolaný a ani nepreukázal, že by mu povolanie bezprostredne hrozilo“, takéto konštatovanie nie je udržateľné, čo vyplýva aj z právneho názoru súdu vyslovenom v zrušujúcom rozsudku, čo však v preskúmanom rozhodnutí ostalo bez povšimnutia. Správy o krajine pôvodu sťažovateľa informujú o tzv. kontrolných stanoviskách, kde dochádza k zatýkaniu mladých mužov, ktorí dosiahli odvodový vek a nebolo im udelené povolenie odkladu služby. V prípade takejto kontroly, pokiaľ muž odvodového veku podľa údajov vyznačených vo vojenskej knižke nemá splnenú vojenskú službu, resp. nemá povolený odklad vojenskej služby, môže byť okamžite zatknutý.

32. Taktiež je nesprávny právny názor krajského súdu, ktorý považoval za správne preskúmané rozhodnutie a v rozsudku iba v dvoch bodoch, kde uviedol vlastný právny názor, konštatoval, že prípad sťažovateľa nemožno subsumovať pod prenasledovanie z dôvodu príslušnosti k sociálnej skupine. Taktiež uviedol, že účasť na demonštráciách nemôže predstavovať žiadne dôvody na prenasledovanie z politických dôvodov zo strany štátu. Úplne rozporuplne so zisteným skutkovým stavom vyznieva aj tvrdenie krajského súdu pod bodom 8., kde uviedol, že sťažovateľ nemal problémy so štátnymi orgánmi, nebol vystavený mučeniu, nebol väznený ani zadržaný a dospel k záveru, že sťažovateľovi nehrozia žiadne konkrétne problémy súvisiace s individuálnymi dôvodmi. Pojem „sociálna skupina“ definuje § 19a ods. 4 písm. e) nasledovne: skupina tvorí určitú sociálnu skupinu najmä vtedy, ak príslušníci skupiny zdieľajú vrodené charakteristické črty alebo spoločný pôvod, ktoré nemožno zmeniť, alebo zdieľajú charakteristiku alebo presvedčenie, ktoré sú tak závažné pre ich identitu alebo svedomie, že daná osoba by nemala byť nútená, aby sa ich zriekla a okolitou spoločnosťou je vnímaná ako odlišná; v závislosti od okolností v krajine pôvodu, určitá sociálna skupina môže predstavovať skupinu založenú na spoločnej charakteristickej črte sexuálnej orientácie, pričom túto orientáciu nemožno chápať tak, že zahŕňa činy považované za trestné podľa osobitného predpisu. Pred prijatím novely zákona o azyle, ktorá pojem „sociálna skupina“ zaviedla, sa Najvyšší súd Slovenskej republiky pokúsil o definíciu v rozsudku sp. zn. 4Sžo KS 60/2006 zo dňa 27.02.2007, keď judikoval, že sociálna skupina v zmysle § 8 zákona o azyle je skupinou osôb podobného spoločenského pôvodu alebo postavenia, spoločenských zvyklostí a obyčajov, poprípade zhodnej sexuálnej orientácie, ktorá je pre inakosť v menšine. Z uvedeného je zrejmé, že v prípade sťažovateľa nejde o obavy z prenasledovania z dôvodu príslušnosti k sociálnej skupine ako mylne uviedol krajský súd, ale z obavy pred prenasledovaním z dôvodu zastávania politických názorov, čo zjavne krajský súd nerozlišoval.

33. Kasačný súd poznamenáva, že vo veciach medzinárodnej ochrany zohráva mimoriadne dôležitú úlohu dôveryhodnosť výpovede žiadateľa o azyl a v tomto kontexte i jeho vlastná celková dôveryhodnosť. Pravdivosť tvrdení žiadateľa a dôveryhodnosť jeho osoby sú základom, z ktorého je v azylovom konaní nutné vychádzať. Najvyšší súd Slovenskej republiky už v skoršej judikatúre (rozsudok NS SR sp. zn. 1Sža/10/2013 zo dňa 09.04.2013) uviedol, že nie je povinnosťou žiadateľa o azyl, aby prenasledovanie svojej osoby preukazoval inými dôkaznými prostriedkami než vlastnou dôveryhodnou výpoveďou. Je naopak povinnosťou správneho orgánu, aby v pochybnostiach zhromaždil všetky dostupné dôkazy, ktoré dôveryhodnosť výpovede žiadateľa o azyl vyvracajú alebo spochybňujú. Rovnako nie je povinnosťou žiadateľa o azyl svoje obavy z prenasledovania podradiť pod konkrétny dôvod v zmysle zákona o azyle. To je úlohou posúdenia správneho orgánu.

34. Žalovaný v preskúmanom rozhodnutí poukazuje na to, že hodnovernosť dôvodov sťažovateľa bola spochybnená na základe podstatných rozporov v jeho výpovedi, ktoré sťažovateľ nedokázal ani opakovane vysvetliť. V dopĺňujúcom pohovore vykonanom so sťažovateľom po zrušení rozhodnutia žalovaného mal žalovaný možnosť v rámci nového konania tieto rozpory odstrániť v priebehu pohovoru. Dopĺňujúci pohovor so sťažovateľom bol však zameraný na otázky súvisiace s odmietaním nástupu na a výkonu vojenskej služby v Sýrii sťažovateľom. Otázky, ktorými by chcel žalovaný odstrániť vytýkané rozpory, počas predmetného pohovoru nepadli. Taktiež žalovaný ako aj krajský súd uviedli, že sťažovateľ pri pohovoroch zopakoval rovnaké dôvody svojej žiadosti a že jeho výpovede sú vnútorne konzistentné. Aj podľa názoru kasačného súdu výpoveď sťažovateľa po celú dobu správneho konania bola konzistentná a vnútorne bez rozporov, sťažovateľ vo výpovediach nevybočil z rámca dôvodov pre ktoré žiadala udeliť azyl, jeho tvrdenia sú zrozumiteľné a zhodné.

35. Žalovaný nedôveryhodnosť výpovede sťažovateľa založil na tom, že záujem režimu prezidenta Asada o jeho osobu, ktorá nevyvíjala prakticky žiadnu politickú činnosť je nereálna. Uvedené tvrdenie žalovaný nepodložil žiadnymi reálnymi dôkazmi a preto ide o subjektívny názor žalovaného bez opory v relevantných dôkazoch. Opätovne kasačný súd poukazuje na to, že sa sťažovateľ viac ako rok zúčastňoval protivládnych demonštrácií o čom predložil aj videá, pričom uviedol, že on a ostatní demonštranti nepoužili žiadne ozbrojené útoky. Bol aj väznený a mučený za účelom zistenia informácií o protivládnych aktivitách a ľuďoch s nimi súvisiacimi. Z dokumentu, obsahujúceho odpovede na otázky predložené žalovaným vyplýva, že tak ako uviedol sťažovateľ, zo začiatku išlo o demonštrácie nenásilné, až následne keď sa zmenili na násilné od júla 2012 už sa ich nezúčastňoval. Taktiež žalovanému predložil videá z demonštrácií, pričom strelba ktorú počul v pozadí je strelbou zo strany príslušníkov ozbrojených zložiek Asadovho režimu s cieľom tieto demonštrácie potlačiť. Rovnako žalovaný uviedol, že je nereálne, že zadržaná osoba bola po 30. dňoch prepustená. V odpovedi na otázku č. 6, ktorú si dal žalovaný vypracovať a na ktorú vypracovala odpoveď aj predchádzajúca právna zástupkyňa sťažovateľa, sú zadokumentované mnohé prípady svojvoľného zatýkania väzní, mučenia aj demonštrantov na rôznu dobu zo strany vlády, pričom sú tam údaje o preplnenosti väzníc a zlých podmienkach čo opäť potvrdzuje tvrdenia sťažovateľa.

36. V súvislosti s pobočkou televízie Al AAn Tv v dotazníku žiadateľa o azyl zo dňa 14.01.2016 sťažovateľ uviedol, že robil inštaláciu zariadení na priame prenosy, pričom opisoval zmocnenie sa techniky televízie výmenou za jeho život zo strany IS, a dodal, že prevzal nie len techniku ale aj sídlo televízie a on odišiel do Turecka. Z odpovede na otázku k tejto televízii, ktorú si dal vypracovať žalovaný vyplýva, že má sídlo v Spojených arabských emirátoch, avšak má prenosové a produkčné zariadenia aj v oblastiach kontrolovaných Slobodnou sýrskou armádou vrátane P. a ide o pro opozičnú televíziu. Sťažovateľ nikdy v konaní neuviedol, že by táto televízna stanica nesídlila v Spojených arabských emirátoch a nevysielala aj iný obsah ako samotné spravodajstvo. V konaní predložil informácie, že Al AAn TV služby majú zariadenia na produkciu a priamy prenos v oblastiach kontrolovaných Slobodnou sýrskou armádou, vrátane P. F., J., P. a turecko-sýrskej hranice. Taktiež žalovanému predložil internetové odkazy na videozáznamy tejto televízie na internetovej databáze youtube. Z obsahu týchto záznamov je zrejmé, že sa jedná hlavne o pokrývanie denného vojenského a politického vývoja v krajine v oblastiach pod správou opozície. Sťažovateľ sa vyjadroval len vo vzťahu k pobočke tejto televízie,

ktorá sa nachádzala vo východnej časti P. a k obsahu jej vysielania. Ako dôkaz doložil v konaní pred súdom fotografie priestorov pobočky televízie Al Aan vo východnej časti P. a zariadení, ktoré slúžili na zaznamenávanie a prenos. Taktiež žalovanému v Zápisnici z pohovoru so žiadateľom o azyl zo dňa 23.03.2016 upresnil, že nevie, či táto pobočka vysielala po tomto incidente ďalej, pretože odišiel do Turecka. Ak sa jej podarilo obnoviť vysielanie, tak túto skutočnosť sťažovateľ žiadnym spôsobom nespochybňoval.

37. Čo sa týka spochybňovania dôveryhodnosti sťažovateľa zo strany žalovaného s poukazom na vystupovanie pod cudzou identitou v Turecku, sťažovateľ v predmetnom dotazníku poukázal na to, že nešlo o identitu cudzej osoby ale o cestovný doklad jeho brata, ktorý mal pri sebe a z dôvodu jazykovej bariéry a podoby s bratom bol tureckou políciou zaregistrovaný pod jeho identitou, pričom toto vysvetlenie žalovaný sám uviedol v preskúmanom rozhodnutí.

38. V súvislosti s odkladom vojenskej služby opakovane uviedol, že nakoľko sa v tom čase zúčastňoval demonštrácií, bál sa ísť na vojenskú správu požiadať o predĺženie odkladu z dôvodu obavy, že ho pre protivládne demonštrácie zaistia. Sťažovateľ tvrdil, že mu hrozí trest a trestné stíhanie za to, že sa vyhýba nástupu na vojenskú službu, pričom poukázal na dostupné správy o krajine pôvodu, ktoré preukazujú, že takéto osoby čelia väzneniu v zlých podmienkach, sú mučení a často krát zmiznú. Zároveň poukázal na informácie, v zmysle ktorých osoby, ktoré čelia vyššie uvedeným opatreniam zo strany štátu, často nemajú prístup k súdnej ochrane, resp. čakajú na proces pred súdnym orgánom aj šesť mesiacov v zlých podmienkach. Tvrdenia sťažovateľa že sťažovateľ neunesol dôkazné bremeno, pretože nebol schopný vysvetliť prečo si odklad nevybavil (str. 8) sú taktiež v rozpore s obsahom administratívneho spisu a výpoveďami sťažovateľa.

39. Kasačný súd uvádza, že špecifikom konania vo veci medzinárodnej ochrany platí rovnako zásada, že pri splnení daných podmienok sa uplatňuje pravidlo „v prípade pochybností v prospech žiadateľa o medzinárodnú ochranu“ („benefit of doubt“). Ak sú dané skutočnosti, na základe ktorých možno predpokladať, že k porušeniu základných ľudských práv a slobôd žiadateľov o azyl došlo, alebo mohlo by vzhľadom na postavenie žiadateľa v spoločnosti, s prihliadnutím na jeho presvedčenie, názory, správanie atď. ...dôjsť, a správny orgán nemá dostatok dôkazov o tom, že to tak nebolo, alebo nemohlo by v budúcnosti byť, potom tieto skutočnosti musí správny orgán v situácii dôkaznej núdze zohľadniť, a to v prospech žiadateľa o azyl (m. m. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10Sža/10/2015 zo dňa 23.05.2015)

40. Vo svetle uvedeného kasačný súd konštatuje, že v prípade, že žiadateľ o udelenie medzinárodnej ochrany však uvádza skutočnosti podraditeľné pod taxatívny výpočet dôvodov pre udelenie azylu v zmysle ustanovenia § 8 zákona o azyle, potom je potrebné žiadateľom uvádzané skutočnosti konfrontovať so zisteniami týkajúcimi sa politického prostredia v krajine pôvodu žiadateľa. Kasačný súd má za to, že sťažovateľ aj keď hneď pri vstupnom pohovore neuviedol všetky podrobnosti prípadu, tieto postupne konkretizoval pričom tvrdenia sťažovateľa majú svoju vnútornú logiku, neprotirečia si a korešponujú so situáciou v krajine pôvodu. Argumentáciu žalovaného o nedôveryhodnosti sťažovateľa aj vzhľadom na vyššie uvedené považuje súd za neúnosnú. Súd dáva do pozornosti, že pokiaľ sa žiadateľ o azyl teda po celú dobu konania vo veci medzinárodnej ochrany drží jednej dejovej línie, jeho výpoveď je možné i napriek drobným nezrovnalostiam označiť za konzistentnú a za súladnú s dostupnými informáciami o krajine pôvodu, potom je potrebné z takejto výpovede vychádzať tak ako je to aj v predmetnej veci.

41. Kasačný súd v tejto súvislosti poukazuje na rozsudok sp. zn. 1Sža 4/2012 zo dňa 28.02.2012, v ktorom uviedol, že „posudzovanie dôveryhodnosti žiadateľa o udelenie azylu je výsledkom celkového hodnotiaceho procesu a úvah odporcu o osobnosti žiadateľa s prihliadnutím k miere reálnosti, resp. vierohodnosti ním tvrdených dôvodov odchodu z krajiny pôvodu v konfrontácii so všeobecne známymi informáciami o krajine pôvodu. Rozhodujúcimi pre záver o nedôveryhodnosti žiadateľa nemôžu byť len niektoré nepatrné nezrovnalosti alebo len omylom vysvetlené nejasnosti v tvrdeniach žiadateľa, ale zásadné rozpory vo výpoveďach, ktoré správny orgán rozpozná...“ pretože argumentáciu o

nedôveryhodnosti je možné použiť len za situácie kedy by i ďalšie okolnosti svedčili o tom, že sťažovateľom tvrdené skutkové okolnosti nie sú pravdivé a to sa v danom prípade nepreukázalo. Kasačný súd sa nestotožnil s vyhodnotením osoby sťažovateľa ako nedôveryhodnej a dospel k záveru, že je potrebné napadnutý rozsudok krajského súdu zmeniť tak, že rozhodnutie žalovaného o neudelení azylu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

42. Záverom kasačný súd dáva do pozornosti, že zmyslom a účelom doplnkovej ochrany je poskytnúť subsidiárnu ochranu a možnosť legálneho pobytu na území SR tým žiadateľom o medzinárodnú ochranu, ktorým nebol udelený azyl, ale u nich by bolo (z dôvodov taxatívne uvedených v zákone o azyle) neúnosné, neprimerané či inak nežiaduce požadovať ich vycestovanie. Hoci sa aplikácia tohto inštitútu doplnkovej ochrany viaže k objektívnym hrozbám po prípadnom návrate žiadateľa do krajiny pôvodu, teda čiastočne k iným skutočnostiam nastávajúcim v odlišnom čase než v prípade aplikácie inštitútu azylu, sú pri rozhodovaní o udelení či neudelení doplnkovej ochrany do značnej miery určujúce tvrdenia samotného žiadateľa, z nich je potrebné vychádzať (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. IŠza/72/2010 zo dňa 14.09.2010).

43. Vzhľadom na uvedené žalovaný pochybil, keď v preskúmanom rozhodnutí na poslednej strane uvádza „Rovnako ak by teda menovanému hrozilo nejaké neľudské zaobchádzanie alebo mučenie z dôvodu nenastúpenia vojenskej služby, tak toto je riešené tým, že menovanému bola na území SR poskytnutá doplnková ochrana.” Taktiež žalovaný konštatoval, že sťažovateľ má poskytnutú doplnkovú ochranu a reálny návrat do Sýrie mu hrozí až o skončení vojenského konfliktu, kedy sa už nebude musieť obávať účasti vo vojenských akciách a ani toho že by bol nútený páchať vojnové zločiny. Zjavne si žalovaný pomýlil účel doplnkovej ochrany nakoľko nastupuje až subsidiárne v prípade, ak neboli u žiadateľa o azyl preukázané dôvody na udelenie azylu, ktoré sa skúmajú primárne a nie naopak. Inštitút azylu sa poskytuje z vážnych dôvodov, ktoré nasvedčujú tomu, že nepriaznivá situácia žiadateľa sa ani v budúcnosti nezmení a preto treba jeho situáciu riešiť komplexne a nastálo. V prípade poskytovania doplnkovej ochrany ide o situácie, ktoré môžu mať len dočasný charakter a z toho dôvodu je stanovená lehota. Z uvedeného dôvodu sa žalovaný mal riadne zaoberať informáciami v administratívnom spise a to aj v súvislosti so správami predložených právnu zástupkyňou sťažovateľa, vo vzťahu k tomu čo sa deje s navrátilcami, vrátane neúspešných žiadateľov o azyl, keď sa vrátia do Sýrie.

V.

44. Kasačný súd na základe vyššie uvedených úvah konštatuje, že krajský súd dospel k nesprávnemu záveru, keď žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného považoval za súladné so zákonom a správnu žalobu zamietol. Nakoľko samotné preskúmané rozhodnutie v spojení s konaním, ktoré mu predchádzalo, trpí vadami, ktoré ho činia nezákonným, kasačný súd nezrušil napadnutý rozsudok, ale považoval za potrebné rozhodnúť v zmysle § 462 ods. 2 v spojení s § 457 ods. 1 S.s.p. tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

45. V ďalšom konaní žalovaný, viazaný právnym názorom kasačného súdu opätovne vo veci rozhodne s tým, že sa riadne vysporiada s informáciami vo vzťahu ku krajine pôvodu sťažovateľa a aktuálnej situácii v Sýrii, ako aj s vyššie vyčítanými skutočnosťami a na základe zistených skutočností vec správne právne posúdi.

Podľa § 462 ods. 2 S.s.p. ak kasačný súd dospeje k záveru, že napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy nie je v súlade so zákonom, a krajský súd žalobu zamietol, môže rozhodnutie krajského súdu zmeniť tak, že zruší rozhodnutie orgánu verejnej správy a vec mu vráti na ďalšie konanie.

48. O nároku na náhradu trov konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 2 v spojení s § 167 ods. 1 a § 175 ods. 1 S.s.p. tak, že sťažovateľovi, ako úspešnému účastníkovi konania o kasačnej sťažnosti, nárok na náhradu trov konania priznal. V zmysle § 175 ods. 2 S.s.p. v spojení s dôvodovou správou k § 467 S.s.p. (teleologický výklad) o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením krajského súdu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku riadny opravný prostriedok n i e j e prípustný.